

Посещение на президента Румен Радев и съпругата му в Япония

От 17 до 21 май българският президент Румен Радев и съпругата му посетиха Япония по покана на японското правителство.

【Основни моменти от посещението】

- Подписване на декларация за стратегическо партньорство между японският министър-председател Шигеру Ишиба и президента Румен Радев.
- Задълбочаване на обмена с японското императорско семейство, включително аудиенция при императора на Япония Н. В. Нарухито и откриване на изложба, посветена на историята на двустранните отношения с официален гост принцеса Такамадо.
- Задълбочаване на контактите с японски парламентаристи – вечеря в чест на българския президент, домакинствана от председателя на Долната камара на японския парламент Фукуширо Нукага, на която присъства и председателят на парламентарната група за приятелство с България в Долната камара Тошимицу Мотеги; прием по случай Деня на България в рамките на ЕКСПО Осака 2025, на който присъства председателят на парламентарната група за приятелство с България в Горната камара на японския парламент Джуничи Ишии и др.
- Тържествено откриване на Деня на България на ЕКСПО Осака 2025 в присъствието на заместник-министъра на външните работи на Япония Хисаюки Фуджии, както и на още много гости и посетители на изложението (от началото на изложението през април т. г. българският павилион е посетен от над 50 хил. души).
- Провеждане на бизнес семинар на JETRO с участието на повече от 150 компании, срещи с ръководството на Кейданрен, Toshiba, посещение в научно-изследователския институт RIKEN и др., по време на които президентът Радев потвърди ангажимента си за подкрепа на японските компании в България.
- Посещение на президента Радев във военновъздушната база Хякури, негова лекция в университета Васеда, посещения на храмове и светилища в дверната столица на Япония Нара и др.

1. Подписване на съвместна декларация за стратегическо партньорство (20 май 2025 г.)

(1) На 20 май министър-председателят Шигеру Ишиба и президентът Румен Радев се срещнаха и разговаряха, проведоха съвместна пресконференция, последвана от официална вечеря. Двамата подписаха Съвместна декларация за издигане на двустранните отношения между България и Япония на ниво стратегическо партньорство.

(2) Двамата лидери подчертаха следните моменти:

(а) Министър-председателят Ишиба:

„Отношенията с България, като страна-членка на ЕС и НАТО и съмишленик, споделящ общи ценности и принципи, са важни и от гледна точка на сигурността. В икономически план японски компании като Toshiba и Meiji се завръщат в България, а сътрудничеството между двете страни в ИТ/АИ секторите и енергетиката също бележи напредък, особено с оглед на целта на България да се превърне в регионален център за иновации.“

(б) Президентът Радев:

„България вече не е само рози и кисело мляко, а регионален център за иновации, включително в областта на информационните технологии и изкуствения интелект. Тя е и изгодно място за инвестиции в региона, благодарение на висококвалифицирания си човешки ресурс и благоприятния данъчен режим. Приветствам японските компании да инвестират в България и сам ще поема инициативата за по-нататъшна подкрепа на японските компании.“

(3) Основните стълбове на декларацията за стратегическо партньорство са следните:

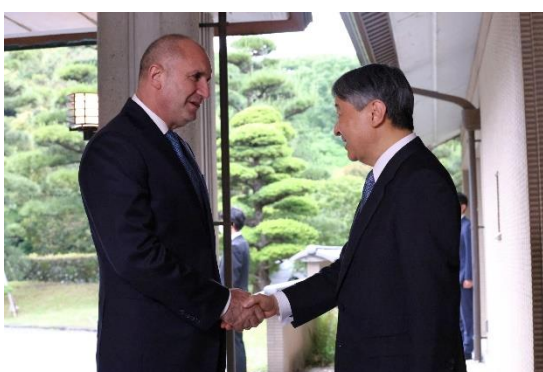
- На фона на дългогодишното взаимно уважение между двете страни, както и на новата международна ситуация, Япония, заедно с България, която е държава-членка на НАТО и ЕС, споделя общото разбиране, че „сигурността в Европа и в Индо-Тихоокеанския регион е неделима“ и

ще засили сътрудничеството си в сферата на сигурността. Двете държави не признават едностранна промяна на статуквото със сила никъде по света.

- Двете страни осъждат нахлуването на Русия в Украйна, както и развитието на ядрената програма на Северна Корея и затова ще засилят сътрудничеството помежду си, включително и в контекста на отношенията ЕС-Япония и НАТО-Япония.
- Японският бизнес се завръща в България. Япония ще задълбочи сътрудничеството си с България като регионален иновационен център в области като дигитални технологии и изкуствен интелект, индустриални технологии, енергетика и др.
- Япония и България ще задълбочат своето сътрудничество и обмен в сферата на културата, образованието и приема на чуждестранни студенти, туризма, местното самоуправление и др.

2. Срещи с членове на японското императорско семейство

(1) Аудиенция при японския император (19 май)

Президентът Радев предаде следното послание на Негово Величество японския император Нарухито:

(а) Обменът между хората е от първостепенно значение в двустранните отношения между България и Япония, което доказва и фактът, че двете страни от много години развиват искрено приятелство и взаимно доверие помежду си.

(б) България вече е известна в Япония не само като страната на киселото мляко и розите, но и като място с високоразвити технологии. Съществува голям потенциал за развитие на двустранните отношения в сферата на информационните технологии, изкуствения интелект и др.

(в) Неизбежно е двустранните отношения да бъдат надградени до стратегическо партньорство. Ще продължа да съдействам за развитието на отношенията с Япония. Отправлям покана към Негово Величество

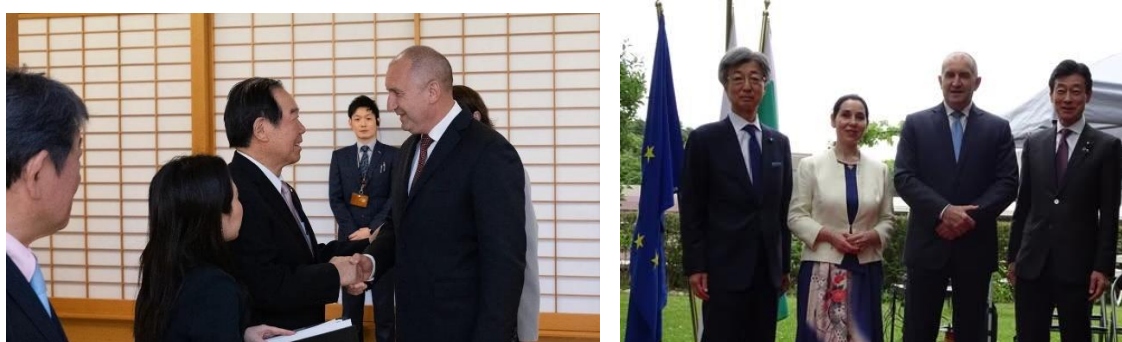
императора да посети България.

(2) Принцеса Такамадо беше официален гост на откриването на панелна изложба за историята на двустранните отношения (19 май)

В токийския университета „Васеда“ беше организирана панелна изложба с много снимки и исторически документи, посветена на историята на двустранните отношения между България и Япония от началото на официалните контакти между двете страни през XIX в. до наши дни. Специален гост на събитието беше принцеса Такамадо, която разгледа изложбата заедно с българската президентска двойка.

3. Срещи с японски парламентаристи (19 май)

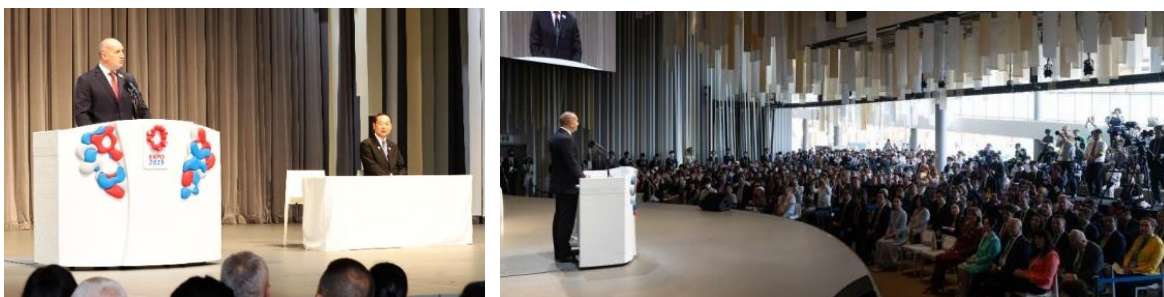
Председателят на Долната камара на японския парламент Фукуширо Нукага, който през септември миналата година беше на официално посещение в България и се срещна с президента Радев в София, беше домакин на официална вечеря по повод посещението на българския президент в Япония. На вечерята присъства и председателят на парламентарната група за приятелство с България в Долната камара на японския парламент Тошимицу Мотеги.

Наред с това, българското посолство в Токио организира прием по случай Деня на България, на който присъстваха Джуничи Ишии, председател на парламентарната група за приятелство с България в Горната камара на японския парламент, който посети България през август миналата година, както и Ясутоши Нишимура (понастоящем депутат в

японския парламент), който посети България през 2023 г. в качеството си на министър на икономиката, търговията и промишлеността за първи път от 50 години насам.

Президентът Радев се обърна към председателя на ПГ за приятелство Ишии с думите: „Моля Ви да продължите парламентарната си дипломация в полза на нашите две страни“.

4. Денят на България в рамките на ЕКСПО Осака 2025 (18 май)

(1) Денят на България в рамките на Експо Осака 2025 се откри в присъствието на заместник-министъра на външните работи на Япония Хисаюки Фуджии и голям голям брой посетители. От откриването на изложението на 13 април досега българският павилион е бил посетен от над 50 хил. души. Президентът Радев заяви пред гостите на откриването, че България има доказан опит във високотехнологични области като изкуствения интелект и информационните технологии, включително е първата европейска държава, избрана за място за водещия проект на ЕС “EU AI Factory”, и подчерта, че е уверен в бъдещото равноправно партньорство с Япония. Той представи българската авиокосмическа компания EnduroSat, която произвежда и експлоатира наноспътници за търговски и научни мисии и разработва междусателитни връзки и приложения за данни (за три години тя успешно е изстреляла над три пъти повече от общия брой малки спътници, изстреляни от други балкански държави).

(2) Президентът Радев се обърна към японските студенти, изучаващи български език, които присъстваха на събитието, и заяви, че те са бъдещото ядро на активното сътрудничество между двете страни. В залата японски студенти, изучаващи български в три японски университета, представиха пред високите гости резултатите от своето обучение.

5. Икономически взаимоотношения

(1) Участие в бизнес форум, организиран от Японската организация за външна търговия JETRO (20 май)

(а) Президентът Радев взе участие в икономически форум в Токио, на който бяха представени около 150 японски компании от сферата на производството, високотехнологичната промишленост, науката и технологиите, енергетиката и др. По този повод в централата на JETRO Президентът Радев се срещна и разговаря с председателя на организацията Норихико Ишигуро и заместник-председателя Сусуму Катаока.

(б) Президентът Радев изтъкна предимствата, които България предлага на чуждестранните инвеститори, като стратегическото си местоположение, висококвалифицираните млади кадри и благоприятния данъчен режим и отбеляза, че подписването на съвместна декларация за стратегическо партньорство между двете страни осигурява солидна политическа основа

за икономически обмен в частния сектор, насърчавайки японските инвестиции в България. Президентът Радев заяви също така, че лично поема инициативата за насърчаване на ползотворното сътрудничество между българските и японските компании.

(в) Президентът Радев изтъкна, че България има най-голям брой IT специалисти на глава от населението в Европа и представи по-специално постиженията на INSAIT, единствения изследователски институт за изкуствен интелект в Югоизточна Европа. Днес INSAIT приема най-добрите изследователи от цял свят, а през 2023 г. подписа меморандум за сътрудничество с японския изследователски институт RIKEN за съвместни изследвания. През 2024 г. INSAIT получи финансова подкрепа от TOYOTA за провеждането на научни изследвания в областта на роботиката и изкуствения интелект.

(г) Посланикът на Япония в България Н. Пр. Хисаши Мичигами също се обърна към аудиторията и описа привлекателността на България за японските компании, като даде примери за успешни японски инвестиции в страната и подчерта факта, че големи японски компании като Toshiba и Meiji отново се завръщат. Последваха изказвания на представители на Toshiba и Yazaki Corporation, които споделиха своя успешен опит в България и разясниха бизнес ситуацията там от гледна точка на японските компании.

(2) Посещение в централата на Японската бизнес федерация „Кейданрен“ (19 май)

(а) Президентът Радев посети централата на Японската бизнес федерация „Кейданрен“ и заяви, че според него, България трябва да възприеме японския модел на взаимодействие между наука, образование и икономика. Той също така заяви, че би искал да покани Кейданрен в България за участие в съвместен българо-японски бизнес форум.

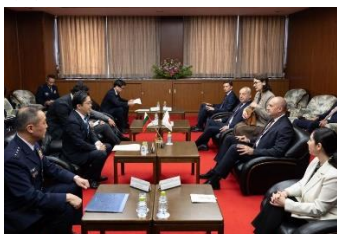
(б) Президентът Радев даде висока оценка на направените досега инвестиции от японски компании в България (съвместно производство, създаване на център за научноизследователска и развойна дейност, научен обмен и др.) и изрази готовност да продължи задълбочаването на икономическите връзки. По-специално той отбеляза, че поради структурни реформи в икономиката през последните години по-голямата част от износа на България са електронни и роботизирани продукти и че

съществува голям потенциал за сътрудничество с Япония, която също е една от водещите страни в света в тези области.

(3) Наред с това, на 20 май президентът Радев посети Toshiba, която участва в проекта за рехабилитация на ПАВЕЦ „Чайра“, а на 21 май посети института RIKEN, който развива сътрудничество в областта на научните изследвания с INSAIT (първият изследователски институт за изкуствен интелект в Източна Европа), където разгледа квантови компютри и друго специализирано оборудване.

(6) Посещение на японската авиобаза Хякури (21 май)

(1) Президентът Радев посети военновъздушната база на японските сили за самоотбрана Хякури, където се срещна с г-н Канеко, парламентарен секретар по въпросите на отбраната, и разгледа изстребител F-2 (модернизирана версия на изстребителя F-16, който понастоящем се въвежда от българското правителство).

(2) Президентът Радев изрази надеждата си, че стратегическото партньорство между Япония и България ще доведе до развитие и на двустранното сътрудничество в областта на сигурността и посочи като добър пример участието на японските сили за морска самоотбрана в учението „Sea Breeze 2024“ в Черно море за обезвреждане на мини по българското крайбрежие, за което изрази своята висока оценка.

За спомен от посещението ръководството на военновъздушните сили за самоотбрана подари на президента Радев пилотски шлем с изписано пилотското име на президента „Mouses/Мойсей“.

7. Лекция в Университета Васеда в Токио (19 май)

(1) Президентът Радев, в присъствието на принцеса Такамадо, изнесе лекция пред студенти в Университета „Васеда“, по време на която заяви, че Япония и България споделят общо желание да изградят своя просперитет чрез образование и честен труд и със зачитане на културата и традициите, а в бъдеще, отново с уважение към традициите, е необходимо двете страни да задълбочат сътрудничеството си във високотехнологични области като информационните технологии и изкуствения интелект.

(2) В отговор на въпроси от страна на студентите президентът Радев заяви, че военно решение за Украйна е невъзможно и че единственият начин за разрешаване на ситуацията е чрез засилване на дипломацията и водене на преговори. Президентът сподели пред аудиторията, че той като бивш военен повече от всеки друг разбира ценността на човешкия живот и че САЩ и Европа полагат усилия за постигане на мир и спиране разрастването на конфликта и по-нататъшно отнемане на човешки животи. Нов световен ред в полза на Русия трябва да бъде избегнат на всяка цена, заяви в заключение президентът Радев.